

HOOGVLIEGERS UIT BOEDAPEST – WAARVANDAAN – WAARHEEN?

De Hongaren noemen hem 'Pötlí', officieel Magasröpti Keringö uit Boedapest. Wij kennen hem als de hoogvlieger uit Boedapest. Uiterlijk verschilt hij weinig van de Weense hoogvlieger. De kenner onderscheidt toch verschillende stammen. In Boedapest komt een stam voor met een licht gewelfde staart, die daar zeer populair is. Er bestaan stammen die iets sneller en anderen, die iets langzamer vliegen. De Hongaarse hoogvliegsport beoefenaars wilden een duif fokken, die in een troep zeer hoog en boven alles veel langer vlogen dan de in die bekende Weense hoogvlieger. Er vonden natuurlijk inkruisingen plaats. Aan het begin van deze eeuw heeft vooral de familie Pötlí zich verdienstelijk gemaakt met het fokken van de hoogvliegers uit Boedapest. Welke rassen zij inkruisten is verder niet van belang. De destijds zeer bekende Wener hoogvlieger speelde echter de hoofdrol in het fokken van het nieuwe ras.

Op het gebied van de duivenfokkerij zijn de Hongaren ware kunstenaars en na wat ik zelf heb ervaren, speelde strenge selectie van de rassen wel de belangrijkste rol.

In de laatste jaren is er in de vakbladen veel over het inkruisen van vlieg Tiplers in de Boedapester hoogvlieger geschreven. Dat inkruisen deed men om de vliegduur op te voeren. Dit ging echter wel ten koste van de bereikte vlieghoogte. Menigeen in Hongarije vliegt ook tegenwoordig nog met zulke dieren, maar zij hebben toch het vermogen tot die extreme hoge vlucht verloren. De leden van de Hongaarse bond die de vliegresultaten van de hoogvliegers goed hebben bestudeerd, stelden vast, dat bij vluchten van 8 tot 12 uren slechts weinig minuten op bovenhoogte gevlogen werd. Toen greep de Hongaarse hoogvlieg bond in en veranderde de vliegnormen ten gunste van de extreme hoogvliegers. Men gaf meer extra punten voor de uiterste hoogte, en voor het vliegen in het onzichtbare - het niet meer waarneembare. In 1981 kon men al de eerste resultaten boeken, de overwinnaarsgroep vloog geen 11-12 uren meer, maar bereikten hun doel in 6-7 uren op extreme hoogte.

Zoals reeds vermeld, vliegen de hoogvliegers uit Boedapest in grote groepen. Omdat zij niet zo schierend en wild vliegen als de Wener hoogvliegers, bereiken zij door hun meer gematigder, rustiger vliegstyl duidelijk langere vluchttijden. Zelfs bij de eerste vluchten van jonge dieren worden al snel vluchttijden van 3 tot 4 uur bereikt, terwijl men hiervoor bij de Wener hoogvliegers zeker meer trainingsweken nodig heeft. Zolang men ieder jaar slechts jonge duiven jaagt, zal men de prestaties in het moederland slechts in uitzonderlijke gevallen kunnen evenaren. Het afdrijven - vervliegen – van een hele troep komt ook bij de Boedapester hoogvliegers voor. Na het loslaten vliegen ze vaak 2 tot 4 uur op onzichtbare hoogte. Vier uren achter elkaar op dat niveau is echter geen regel, want dan zou men bijna niets aan zijn duiven hebben.

Het 'vervliegen' komt bij de Boedapesters veel minder voor dan bij de Weners, omdat de Boedapester hoogvliegers betere (?) zintuigen hebben. Sterkere zenuwen en een beter uithoudingsvermogen laten hen na zulke 'vliegongelukken' vaker het thuislag weer terugvinden.

Wanneer ik begin met het trainen van jonge duiven, vliegen zij 2 tot 3 uur. Op een leeftijd van drie tot drieën een halve maand begin ik hen te trainen op bovenhoogte te vliegen. Op deze leeftijd wordt met een passende rustduur van 1 tot 3 dagen de vluchtduur opgevoerd.

Rijpere dieren vliegen 4 tot 5 uur en indien men een overeenkomstige rustduur in acht neemt, vliegen zij dit regelmatig. Bij gunstig weer kunnen wel recordvluchten van 6 tot 7 uur voorkomen. De dieren zijn dan in topvorm en verblijven zo'n drie uur in de hogere regionen tot aan onzichtbaar toe.

Dit zijn persoonlijke ervaringen met jongen, die uit originele uit Boedapest afkomstige dieren gefokt zijn. Ik had het geluk 15 originele koppeis te kunnen krijgen uit twee fokkerijen.

Wanneer een duivenvriend als toerist naar Boedapest reist valt hij vaak in handen van duivenhandelaren die zelf helemaal niet aan wedstrijden deelnemen en vaak slecht materiaal verkopen. Van Duitse fokkers heb ik diverse malen vernomen dat zij veel geld betaalden voor importduiven, waarvan het nageslacht helaas toch geen goede vliegresultaten opleverde. Door het overnemen van een complete fokkerij van een oude fokker in Boedapest kwam ik in het bezit van een oude, onvervalste stam.

Als wedstrijdduif is de Boedapester een voortreffelijke hoogvlieger en vooral, wat ik niet vaak genoeg kan herhalen, een regelmatig goed vliegende hoogvlieger. Onder regelmatig bedoel ik; een mooie afwerking van extreme hoogvlucht, die niet zo nu en dan, maar ook bij wat ongunstiger weer getoond wordt. Wanneer ze in goede vorm zijn vliegen de Boedapester hoogvliegers precies als de Wener hoogvliegers, altijd lang en meestal in de bovenhoogten. Dat is voor mij het belangrijkste en het mooiste van de vliegsport met dit ras.

Samen met mijn in Parijs wonende en hoogvliegsport bedrijvende vriend Paul Haudinger reed ik in 1980 naar de Hongaarse hoofdstad Boedapest. Mijn vriend Paul komt uit Boedapest en zijn familie woont nog in Hongarije. De bekendste fokker van Boedapester hoogvliegers woont enkele huizen naast het huis van zijn ouders. In dit gebied, even buiten Boedapest, kan men zonder moeite 20 hoogvliegerfokkers bezoeken, die overwegend met Boedapesters vliegen. Tijdens diverse bezoeken vonden wij bij vier fokkerijen ook beeldschone Debreciner rollers en Taganroger tuimelaars, als tweede ras aanwezig.

Wij logeerden naast het huis van Skobrak en konden elke morgen 2 – 3 troepen vanuit de tuin bekijken. 's Morgens bestudeerden wij de diverse troepen en 's middags bezochten wij de diverse

fokkers en bekeken wij de diverse duivenhokken die meestal pijnlijk schoon gehouden werden. De duivenhokken zijn heel eenvoudig doch zeer praktisch gebouwd en voorzien van een typisch Hongaarse uitvlucht. (zie foto)

Om zich een beeld te kunnen vormen van de duivenfokkerij in Hongarije, speciaal in de omgeving van Boedapest, moet men weten dat in een 2500 inwoners tellend dorp, 400 fokkers geteld werden. De naam van het dorp ben ik helaas vergeten. Ook vonden wij in dat dorp nog vier groepen typische Erlauer hoogvliegers.

Het meest interessante was voor ons de zondag. Een wedvluchtdag. Om 7 uur gingen wij naar Sandor Mezei, die zijn wedstrijdgroep in de uitvlucht had. Natuurlijk waren dat Boedapester hoogvliegers. Iets later kwamen de wedvlucht scheidsrechters, waarvan één er een ruim 100 kilometer lange treinreis op had zitten, welke door de Hongaarse hoogvliegers bond betaald werd.

De kiep viel, men keek naar de klok, de duiven schoten draaiend en wervelend uit de uitvluchten en stegen op in de azuurblauwe lucht. Zwenkend, in kleine kringen, gingen de duiven de hoogte in. Naar onze voorstelling ging dat langzaam, maar na drie kwartier stonden zij op 'punthoogte'. Wij, ik bedoel de drie bezoekers, zochten de duiven op onzichtbare hoogte, maar konden de hoogvliegers al niet meer vinden. De twee scheidsrechters discussieerden echter heftig met elkaar over de vraag of ze de kwalificatie 'bovenhoogte' nu wel of niet zouden geven. Of de scheidsrechters echt betere ogen hadden dan wij, of dat zij slechts de strenge maatstaven van de hoogvlieg reglementen van de Boedapester hoogvliegers wilden demonstreren, blijft mij tot op heden een raadsel. Eén ding staat echter wel vast: In Boedapest patrouilleren bij de bekend gemaakte vluchten ook nog controle scheidsrechters, die heimelijk de vluchten mee beoordelen, en wee je gebeente, als een vlucht niet tot op de minuut klopt.

Na een uur werden de duiven weer zichtbaar. Als een witte punt stond de hele troep aan de hemel, afzonderlijke dieren kon men net niet onderscheiden. Op enige afstand liet een andere fokker een groep hoogvliegers los, die enorm afdreven. De andere fokkers maakten slechts een afwijzend gebaar om ons te laten weten, dat men een dergelijke vliegstyl bij de Boedapesters niet graag ziet. Hier was vermoedelijk een liefhebber van Wener hoogvliegers aan het werk. Deze, door de scheidsrechters een beetje belachelijk gemaakte groep ging niet hoog. Het waren waarschijnlijk nog jonge dieren. Iets later liet de fokker een tweede groep los en gezamenlijk begon een wilde vlucht omhoog. Ongeveer 50 dieren stegen snel tot bovenhoogte en verdwenen uit het gezicht. Even later tikte een vriend ons op de schouder en wees naar boven. Een groep van zo'n 150 duiven trok op z'n gemak naar de bovenhoogte en probeerde de groep van Sandor in te halen, wat hen niet gelukte. Het betrof hier meerdere groepen, die uit andere delen van de stad of een in de buurt liggend dorp opgestegen waren en zich met elkaar vermengd hadden. Na enig wikken en wegen gaven de beide eerste groepen aan de hemel hun pogingen op en mengden zich met de pas aangekomene.

Nog een derde groep, die niemand daarvoor nog opgemerkt had, kwam uit een andere richting en sloot zich eveneens aan. Een groep van zo'n 300 dieren toonde nu een beeld aan de hemel dat ik nooit meer vergeten zal. De scheidsrechters dirigeerden de duiven van onze vriend Sandor weer in de hoogte (?), waarin zich nog een groep bevond. Vrij plotseling daalde de enorme vlucht duiven en verdeelde zich heel voorzichtig, waarna elke groep weer terugkeerde naar zijn eigen thuislag.

Wij namen afscheid en reden nog naar een paar andere fokkers, o.a. naar Szekerer, die in 1979 Hongaars kampioen was. Wij troffen ook de 'na controleurs', die een groep moesten beoordelen, die

al meer dan drie uur op onzichtbare hoogte vloog en waarvan nog niet vaststond of de groep nu afgedreven was, of dat het hier ging om een 'overwinningsvlucht'.

's Avonds kwamen alle duivenfokkers uit de streek bij elkaar in een café met een tuin, waar de gebeurtenissen van die dag bij Halazlé, met soep van karpers, nog eens besproken werden.

Tekst (1986) van R.Lung te Ingwiller

vertaald uit het Duits door H.J.Beekveldt

Clubblad VDS: nummer 4, 1990